

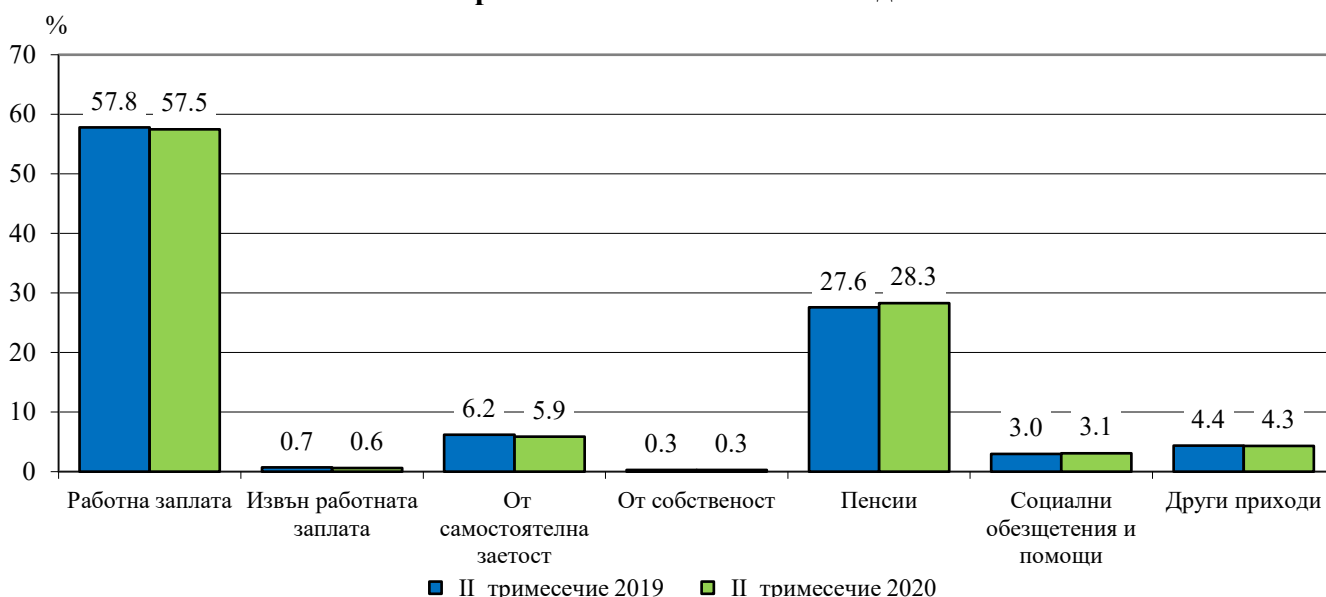
ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА ПРЕЗ ВТОРОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2020 ГОДИНА

Доходи на домакинствата

Общият доход средно на лице от домакинство през второто тримесечие на 2020 г. е 1 698 лв. и спрямо същия период на 2019 г. се повишава с 9.7%.

В структурата на общия доход с най-висок относителен дял е доходът от работна заплата (57.5%), следван от доходите от пенсии (28.3%) и от самостоятелна заетост (5.9%). Спрямо второто тримесечие на 2019 г. относителният дял на дохода от пенсии нараства с 0.7 процентни пункта, а доходите от работна заплата и самостоятелна заетост намаляват с по 0.3 процентни пункта.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинство през второто тримесечие на 2019 и 2020 година

В номинално изражение през второто тримесечие на 2020 г. в сравнение със същото тримесечие на 2019 г. доходите средно на лице от домакинство по източници на доход се променят, както следва:

- Доходът от **работна заплата** се увеличава от 894 на 976 лв. (с 9.2%).
- Доходите от **пенсии** нарастват от 427 на 481 лв. (с 12.5%).
- Доходът от **самостоятелна заетост** се увеличава от 95 на 100 лв. (с 4.5%).
- Доходите от **социални обезщетения и помощи** нарастват от 46 на 52 лв. (с 12.7%).

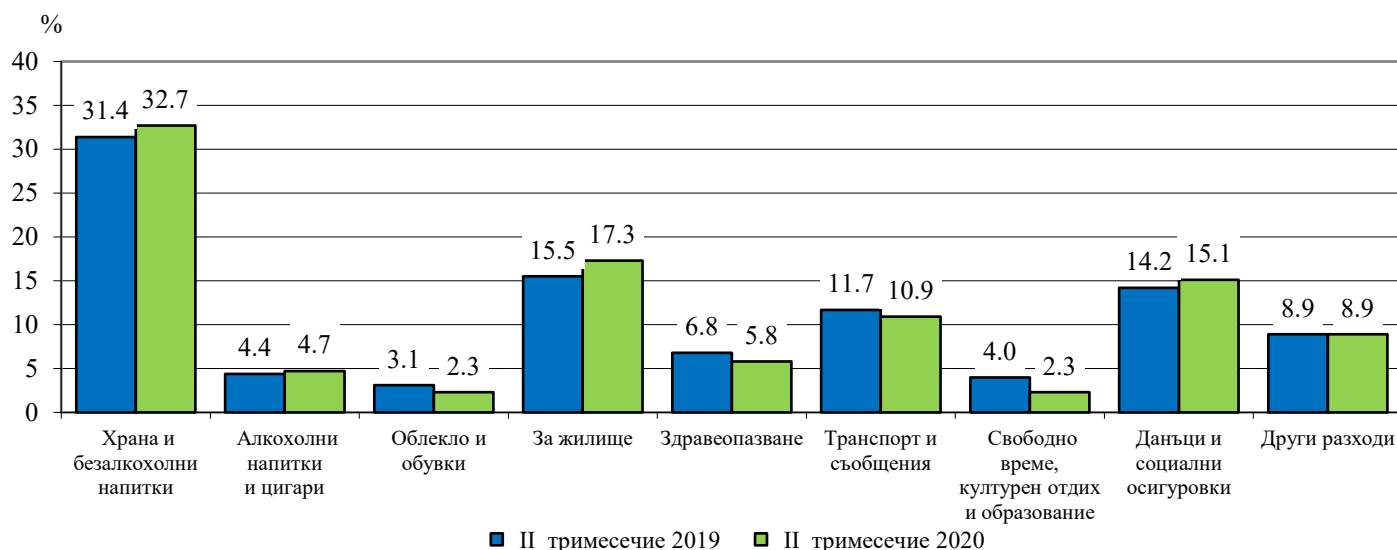
През второто тримесечие на 2020 г. относителният дял на **паричния доход** на домакинствата в общия доход е 99.3%, а делът на дохода от натура - 0.7%.

Разходи на домакинствата

Общият разход на лице от домакинство през второто тримесечие на 2020 г. е 1 384 лв. и намалява с 1.3% спрямо същото тримесечие на 2019 година.

В структурата на общия разход с най-голям относителен дял са разходите за храна и безалкохолни напитки (32.7%), следвани от разходите за жилище (17.3%), данъци и социални осигуровки (15.1%) и разходите за транспорт и съобщения (10.9%). Спрямо второто тримесечие на 2019 г. относителният дял на разходите за храна и безалкохолни напитки се увеличава с 1.3 процентни пункта, разходите за жилище - с 1.8 процентни пункта, а разходите за данъци и социални осигуровки - с 0.9 процентни пункта. Намалява относителният дял на разходите за: здравеопазване - с 1.0 процентен пункт; облекло и обувки - с 0.8 процентни пункта; транспорт и съобщения - с 0.8 процентни пункта, и свободно време, културен отдих и образование - с 1.7 процентни пункта.

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинство през второто тримесечие на 2019 и 2020 година

Като абсолютни стойности през второто тримесечие на 2020 г. в сравнение със същото тримесечие на 2019 г. видовете разходи средно на лице от домакинство се променят, както следва:

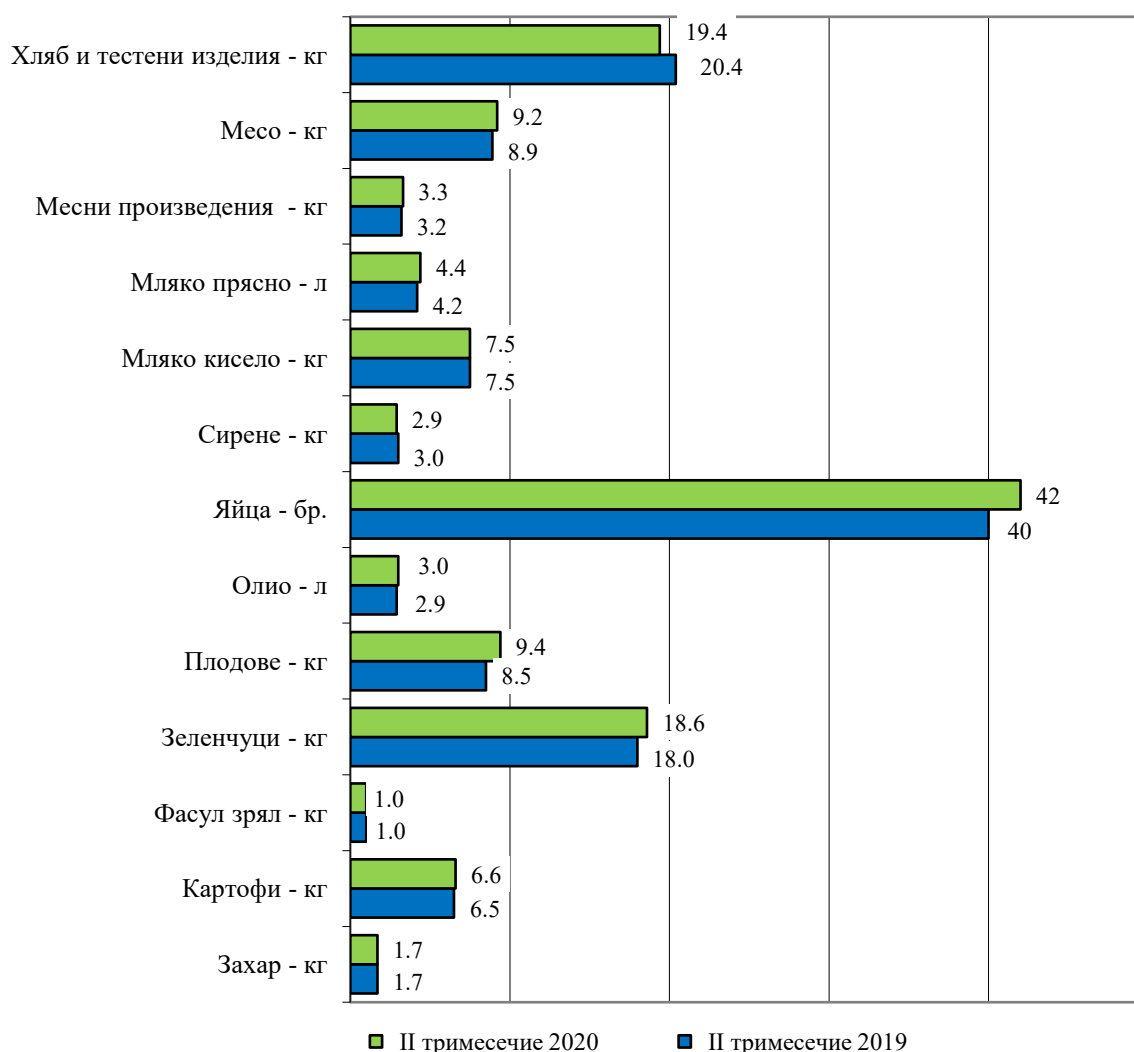
- Разходите за **храна и безалкохолни напитки** се увеличават от 440 на 452 лв. (с 2.9%).
- Разходите за **алкохолни напитки и цигари** нарастват от 61 на 65 лв. (с 6.5%).
- Разходите за **облекло и обувки** намаляват от 43 на 31 лв. (с 27.5%).
- Разходите за **жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане на дома)** нарастват от 217 на 240 лв. (с 10.2%).
- Разходите за **здравеопазване** намаляват от 96 на 81 лв. (с 15.9%).
- Разходите за **транспорт и съобщения** намаляват от 165 на 152 лв. (със 7.7%).
- Разходите за **свободно време, културен отдих и образование** намаляват от 57 на 32 лв. (с 43.9%).
- Разходите за **данъци и социални осигуровки** се увеличават от 200 на 210 лв. (с 5.0%).

Потребление на домакинствата

През второто тримесечие на 2020 г. **потреблението на основни хранителни продукти** средно на лице от домакинство се променя в сравнение със същото тримесечие на 2019 г., както следва:

- Увеличава се потреблението на повечето хранителни продукти, като по-съществено нараства консумацията на месо - от 8.9 на 9.2 кг, плодове - от 8.5 на 9.4 кг, зеленчуци - от 18.0 на 18.6 кг, прясно мляко - от 4.2 на 4.4 л, и яйца - от 40 на 42 броя.
- Намалява потреблението на: хляб и тестени изделия - от 20.4 на 19.4 кг, и сирене - от 3.0 на 2.9 килограма.
- Без промяна остава потреблението на кисело мляко, зрял фасул и захар.

Фиг. 3. Потребление на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство през второто тримесечие на 2019 и 2020 година

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** Наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от 3 060 домакинства. През второто тримесечие на 2020 г. поради извънредната ситуация, свързана с COVID-19, в изследването взеха участие 2 902 домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно и годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярни или еднократни трансфери от други домакинства и продажби на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потреблението средно на лице от домакинство представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за Наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него са публикувани на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>) в рубриката „Доходи, разходи и потребление на домакинствата“ и в Информационната система ИНФОСТАТ.

Приложение

Таблица 1

Общ доход на домакинствата по източници на доходи за второто тримесечие на 2019 и 2020 година

Източници	Второ тримесечие 2019			Второ тримесечие 2020		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ доход	100.0	3378.05	1546.87	100.0	3622.67	1697.51
<i>Брутен общ доход</i>	96.6	3262.49	1493.95	96.7	3503.86	1641.84
Работна заплата	57.8	1951.91	893.81	57.5	2083.20	976.15
Извън работната заплата	0.7	25.01	11.45	0.6	23.28	10.91
От самостоятелна заетост	6.2	208.14	95.31	5.9	212.57	99.61
От собственост	0.3	10.08	4.61	0.3	10.65	4.99
Пенсии	27.6	933.37	427.41	28.3	1026.16	480.84
Обезщетения за безработни	0.2	5.76	2.64	0.4	13.69	6.42
Семейни добавки за деца	1.2	41.99	19.23	1.2	44.76	20.97
Други социални помощи	1.6	53.47	24.49	1.5	53.02	24.84
Регулярни трансфери от други домакинства	1.0	32.75	15.00	1.0	36.51	17.11
<i>Приходи от продажби</i>	0.3	9.81	4.49	0.4	15.45	7.24
<i>Други приходи</i>	3.1	105.75	48.43	2.9	103.36	48.43
Изтеглени спестявания	x	77.76	35.61	x	62.87	29.46
Заеми и кредити	x	15.00	6.87	x	17.18	8.05

Таблица 2

Общ разход на домакинствата по групи разходи за
второто тримесечие на 2019 и 2020 година

Групи разходи	Второ тримесечие 2019			Второ тримесечие 2020		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ разход	100.0	3061.67	1401.99	100.0	2954.59	1384.46
<i>Потребителски общ разход</i>	<i>81.1</i>	<i>2483.64</i>	<i>1137.30</i>	<i>80.0</i>	<i>2363.95</i>	<i>1107.70</i>
Храна и безалкохолни напитки	31.4	960.45	439.81	32.7	965.44	452.39
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.4	134.28	61.49	4.7	139.76	65.49
Облекло и обувки	3.1	93.83	42.97	2.3	66.51	31.16
Жилища, вода, електроенергия и горива	12.3	375.76	172.07	13.4	394.95	185.07
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	3.2	99.04	45.35	3.9	116.30	54.50
Здравеопазване	6.8	209.22	95.81	5.8	171.97	80.58
Транспорт	7.1	218.85	100.21	6.1	181.42	85.01
Съобщения	4.6	140.75	64.45	4.8	142.86	66.94
Свободно време, културен отдих и образование	4.0	123.44	56.53	2.3	67.64	31.69
Разнообразни стоки и услуги	4.2	128.02	58.62	4.0	117.11	54.87
<i>Данъци</i>	<i>6.1</i>	<i>186.53</i>	<i>85.41</i>	<i>6.4</i>	<i>189.60</i>	<i>88.84</i>
<i>Социални осигуровки</i>	<i>8.1</i>	<i>249.18</i>	<i>114.10</i>	<i>8.7</i>	<i>257.50</i>	<i>120.66</i>
<i>Регулярни трансфери към други домакинства</i>	<i>1.1</i>	<i>34.19</i>	<i>15.66</i>	<i>0.7</i>	<i>22.09</i>	<i>10.35</i>
<i>Други разходи</i>	<i>3.5</i>	<i>108.13</i>	<i>49.51</i>	<i>4.1</i>	<i>121.46</i>	<i>56.92</i>
Влог	x	183.19	83.89	x	353.45	165.62
Изплатен дълг и даден заем	x	74.73	34.22	x	72.52	33.98